

POLSKA

Na szlakach
św. Jana Pawła II

Tekst i zdjęcia
Mirek i Magda Osip-Pokrywka
© Wydawnictwo Jedność, Kielce 2017

Korekta
Michał Rowiński

Projekt graficzny i redakcja techniczna
Radostaw Kaszyński

Projekt okładki
Justyna Kułaga

Zdjęcie główne na okładce i str. 5
LASKI COLLECTION/EAST NEWS

ISBN 978-83-7971-620-3

Wydawnictwo „Jedność”
25-013 Kielce, ul. Jana Pawła II nr 4
Dział sprzedaży tel. 41 349 50 50
Redakcja tel. 41 349 50 00
e-mail: jednosc@jednosc.com.pl
www.jednosc.com.pl

Druk i oprawa:
Drukarnia im. A. Półtawskiego
www.drukarnia.kielce.pl

Mirek i Magda Osip-Pokrywka

POLSKA

Na szlakach
św. Jana Pawła II

JEDNOŚĆ

SŁOWO WSTĘPNE

Wybór Karola Wojtyły na papieża oznaczał koniec Jego wędrówek na łonie natury. Tak jak Jego śmierć oznaczała koniec ziemskiego życia. Tylko tyle. Bo przecież On żyje w sercach milionów ludzi, i wędruje. Już nie samotnie czy w gronie bliskich przyjaciół, ale z każdym, kto wyrusza na szlak, by szukać skupienia i zachwycać się pięknem tego świata.

Album, który trzymają Państwo w rękach, powstał z myślą o tych, którzy chcieliby spojrzeć na Polskę przez pryzmat ścieżek, jakimi podążał Święty Jan Paweł, będąc jeszcze chłopcem, a później klerykiem, księdzem, biskupem i w końcu kardynałem. Spośród setek szlaków, jakim nadano imię Świętego, Autorzy wybrali dwadzieścia jeden. Zaledwie dwadzieścia jeden, ale takich, które miały dla Ojca Świętego znaczenie szczególne.

Trasy zostały dobrane z uwzględnieniem różnorodności geograficznej i co za tym idzie krajobrazowej, a także aktywności, jakiej wymagają. Na kartach albumu mogą zatem Państwo przejść przez polskie góry – od Bieszczadów przez Beskidy po Tatry, popływać kajakiem po Mazurach, Suwalszczyźnie, Borach Tucholskich czy Pojezierzu Drawskim, pojeździć na rowerze po Dolnym Śląsku i Małopolsce, ale też pospacerować po Wadowicach i Krakowie. A gdyby Państwo zechcieli udać się na szlak, każdy z nich został opatrzony poglądową mapką. Najlepszym zaś drogowskazem niech pozostanie dla nas wszystkich życie i nauczanie Świętego Jana Pawła.

WADOWICE

RYNEK WADOWICKI

Sercem miasteczka jest rynek. Najstarsze jego kamienice pochodzą z pierwszej połowy XIX wieku. Jest wśród nich budynek, w którym mieszkał Karol Wojtyła, a dziś mieści się w nim Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II.

WADOWICE

W roku 1940, dwa lata po wyprowadzce z Wadowic, Karol Wojtyła pisał w liście do jednego ze swych przyjaciół: „Zawsze mocno związany jestem z miastem mojego dzieciństwa i wczesnej młodości, z miastem, które mi dużo, bardzo dużo dało. Mam wrażenie, że więcej niżby dać mógł Kraków. Oddech miasta i oddech ziemi, pewna prostolinijność w sposobie myślenia i niewątpliwy fundament kultury”. Związek św. Jana Pawła II z Wadowicami jest dla wszystkich oczywisty. Tutaj się urodził 18 maja 1920 r., tu się wychował i tutaj chodził do szkoły. Jako papież odwiedził Wadowice trzykrotnie: 7 czerwca 1979 r., 14 sierpnia 1991 r. oraz 16 czerwca 1999 r. Nic dziwnego, że miasto wytyczyło Wadowicki Szlak Karola Wojtyły, który pozwala zobaczyć kilkanaście obiektów związanych z młodzieńczymi latami papieża i doskonale nadaje się na dłuższy spacer po tym wyjątkowym mieście.

Po pierwszym rozbiórce Polski Wadowice znalazły się w prowincji Galicji i Lodomerii ze stolicą we Lwowie. Wybudowana przez Austriaków droga z Wiednia do Lwowa – nazywana w skrócie Cesarską – przebiegała przez wadowicki rynek i miała niebagatelny wpływ na rozwój miasta. Ranga Wadowic gwałtownie wzrosła. Powstały liczne urzędy, sąd, szpital wojskowy oraz koszary. W tych ostatnich stacjonował 56. Pułk Piechoty armii austriackiej. Służył w nim porucznik Karol Wojtyła – ojciec Jana Pawła II. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. pułk przekształcono w 12. Pułk Piechoty Ziemi Wadowickiej. W 1999 r. papież wspominał: „Przy ulicy 3 Maja były koszary 12. Pułku Piechoty. Na 11 listopada, na 3 maja były tutaj uroczystości na rynku: msza święta polowa, potem defilada przed koszarami. My też braliśmy w tym udział jako studenci należący do «Legii», jeszcze nie akademickiej, i tak do wojny”.

Wojtyłowie mieszkali w domu należącym do rodziny Chiela i Chaima Bałamutha przy ul. Kościelnej 7. Tutaj urodził się Karol Wojtyła i mieszkał do 18 roku życia. Po wyborze Karola Wojtyły na papieża dom stał się jednym z najeczęściej odwiedzanych miejsc w Wadowicach. Obecnie funkcjonuje tu świetnie zaaranżowane i bogate w cenne eksponaty Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II. Podczas wizyty w 1999 r. papież mówił: „Po synowsku całuję próg domu rodzinnego, wyrażając wdzięczność

opatrzności Bożej za dar życia przekazany mi przez moich Rodziców, za ciepło rodzinnego gniazda, za miłość moich najbliższych, która dawała poczucie bezpieczeństwa i mocy, nawet wtedy, gdy przychodziło zetknąć się z doświadczeniem śmierci i trudami codziennego życia w trudnych czasach”.

Rodzice ochrztili Karola w kościele parafialnym pw. Ofiarowania NMP, obecnie jest to bazylika mniejsza. Karol Wojtyła był tutaj ministrantem, przyjął Pierwszą Komunię Świętą i sakrament bierzmowania, tutaj często modlił się przed obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Jest jednak jeszcze w Wadowicach inna świątynia, z którą Karol Wojtyła był bardzo mocno związany. To wadowicki Karmel na tzw. Górcze. Tutaj przyjął szkaplerz, który nosił do końca życia. Jeszcze jako biskup Karol Wojtyła wspominał: „Wakacje spędzałem w Wadowicach, więc nigdy do czasu mego wyjazdu z Wadowic nie opuszczałem południowych nabożeństw w czasie nowenny. Czasem trudno było oderwać się od kolegów, wyjść z orzeźwiających fal kochanej Skawy, ale melodyjny głos karmelitańskich dzwonów był taki mocny, tak przenikający do głębi duszy, więc szedłem. Tak, tak, mieszkałem obok kościoła parafialnego, ale wzrastałem w kościele św. Józefa”.

W okresie międzywojennym ojciec prowadził małego Lolka na zajęcia i zabawy dla dzieci do ochronki przy klasztorze nazaretanek. Siostry Zgromadzenia Najświętszej Rodziny przybyły do Wadowic w 1894 r. i od razu rozpoczęły działalność charytatywną i edukacyjną. Prowadziły przytułek dla ubogich i chorych (Towarzystwo Pań Miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo), a po wybudowaniu klasztoru (ul. Lwowska 31) zaczęły prowadzić w nim szkołę krawiecką i internat dla dziewcząt. Później uruchomiły też ochronkę dla najmłodszych. Obecnie siostry w budynku dawnej ochronki prowadzą świetlicę środowiskową. Poza tym opiekują się dwoma wadowickimi kościołami parafialnymi oraz Muzeum Domem Rodzinnym Jana Pawła II. Podczas wizyty w Wadowicach w 1979 r. Ojciec Święty mówił: „Bardzo serdecznie pozdrawiam wszystkie siostry zakonne, które tu widzę. Za moich czasów były tylko nazaretanki; nawet tam zachodziłem w takim wieku, kiedy się jeszcze o człowieku mówi maluch”.

Szkoła podstawowa, do której chodził Karol Wojtyła, znajdowała się przy rynku. Od 1975 r. budynek stanowi siedzibę Urzędu Miejskiego (pl. Jana Pawła II). Budynek magistratu wybudowano w 1846 r. Początkowo miały w nim siedzibę władze miejskie

i powiatowe. W okresie międzywojennym mieściła się w nim też Szkoła Powszechna Męska. Przez jakiś czas po śmierci matki mały Karol chodził z ojcem na obiady do jadłodajni Zofii Banasiowej, która znajdowała się przy mleczarni na ul. Kościelnej 4. Budynek, w którym dzisiaj mieści się Muzeum Miejskie i Informacja Turystyczna, jest jednym z najstarszych w mieście, bo powstał ok. 1800 r.

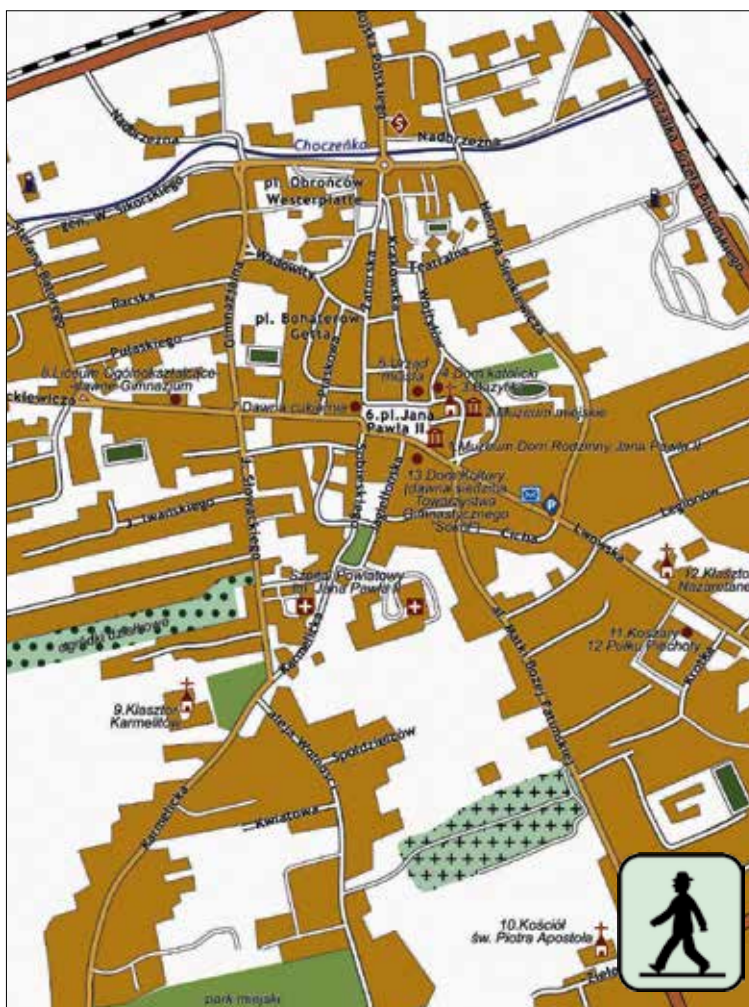
Po podstawówce Karol Wojtyła zdał egzamin do gimnazjum. Początki dzisiejszego Liceum Ogólnokształcącego im. Marcina Wadowity (ul. Mickiewicza 16) sięgają 1866 r., kiedy władze cesarskie zliberalizowały swoją politykę wobec Galicji. Najpierw powstało niższe gimnazjum humanistyczne, które w 1870 r. przekształcono w wyższe 8-letnie gimnazjum. Karol Wojtyła był uczniem wyjątkowo zdolnym. Poza pilną nauką chętnie uczestniczył także w zajęciach sportowych i teatralnych Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Na potrzeby „Sokoła” w 1894 r. wzniesiono ładny piętrowy budynek z salą sportową i salą teatralną. Obecnie mieści się tu Wadowickie Centrum Kultury. Niestety, po przebudowie o dawnym wyglądzie budynku przypominają jedynie pomieszczenia parteru i zwieńczone łukami wejścia.

Po zdanej maturze wadowicka młodzież chodziła na kremówki. Karol Wojtyła również. 16 czerwca 1999 r. papież przerwał swoje oficjalne wystąpienie i zaczął wspominać wadowickie czasy: „A tam była cukiernia. Po maturze chodziliśmy na kremówki. Że myśmy to wszystko wytrzymali, te kremówki po maturze”. Dziś wszyscy, którzy przybywają do rodzinnego miasta papieża, próbują kremówek. Można je kupić w wielu miejscach. Wojtyła ze znajomymi był w cukierni Karola Hagenhubera. Austriak ten przyjechał do Wadowic w 1936 r. i wydzierżawił na rogu rynku i ulicy Mickiewicza cukiernię. Przewodził ją do wyjazdu z Polski w 1945 r. W urzędowej w stylu wiedeńskim cukierni nie sprzedawano alkoholu, a kawę i herbatę podawano w grubej porcelanie, ze srebrnymi łyżeczkami na talerzykach. Na zorganizowanych przyjęciach gościom przygrywała orkiestra 12. Pułku Piechoty. Lokal odwiedzała miejscowa inteligencja i oficerowie z pułku. Młodzież mogła tu przychodzić jedynie w towarzystwie dorosłych. Dziś w budynku dawnej cukierni mieści się bank.

W 1984 r. rozpoczęto w Wadowicach budowę kościoła pw. św. Piotra Apostoła. Świątynia powstała jako jako wotum dziękczynne za wybór Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową oraz za ocalenie życia Ojca Świętego w zamachu z 13 maja 1981 r. Poświęcenia kościoła dokonał sam papież Jan Paweł II 14 sierpnia 1991 r. Wyraził wówczas wdzięczność „wszystkim, którzy [...] przyłożyli rękę do tego dzieła”.

PLAN WADOWIC

Trasa ma charakter spacerowy i została oznakowana tablicami informacyjnymi. Długość szlaku wynosi ok. 3,5 km. Na marszrucie znajduje się trzynaście obiektów, związanych z dzieciństwem i młodością Karola Wojtyły.

1

WADOWICE – MUZEUM DOM RODZINNY

1. Główne wejście do Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach.

2. Mieszkanie Wojtyłów nie było duże, składało się z salonu, sypialni i kuchni.

3. Archiwalne zdjęcie kilkuletniego Karola Wojtyły, którego nazywano w dzieciństwie Lolkciem.

4. Wnętrze mieszkania zostało odtworzone na podstawie wspomnień sąsiadów Wojtyłów i kolegów Karola. Z oryginalnego wyposażenia zachował się m.in. zlew w kuchni.

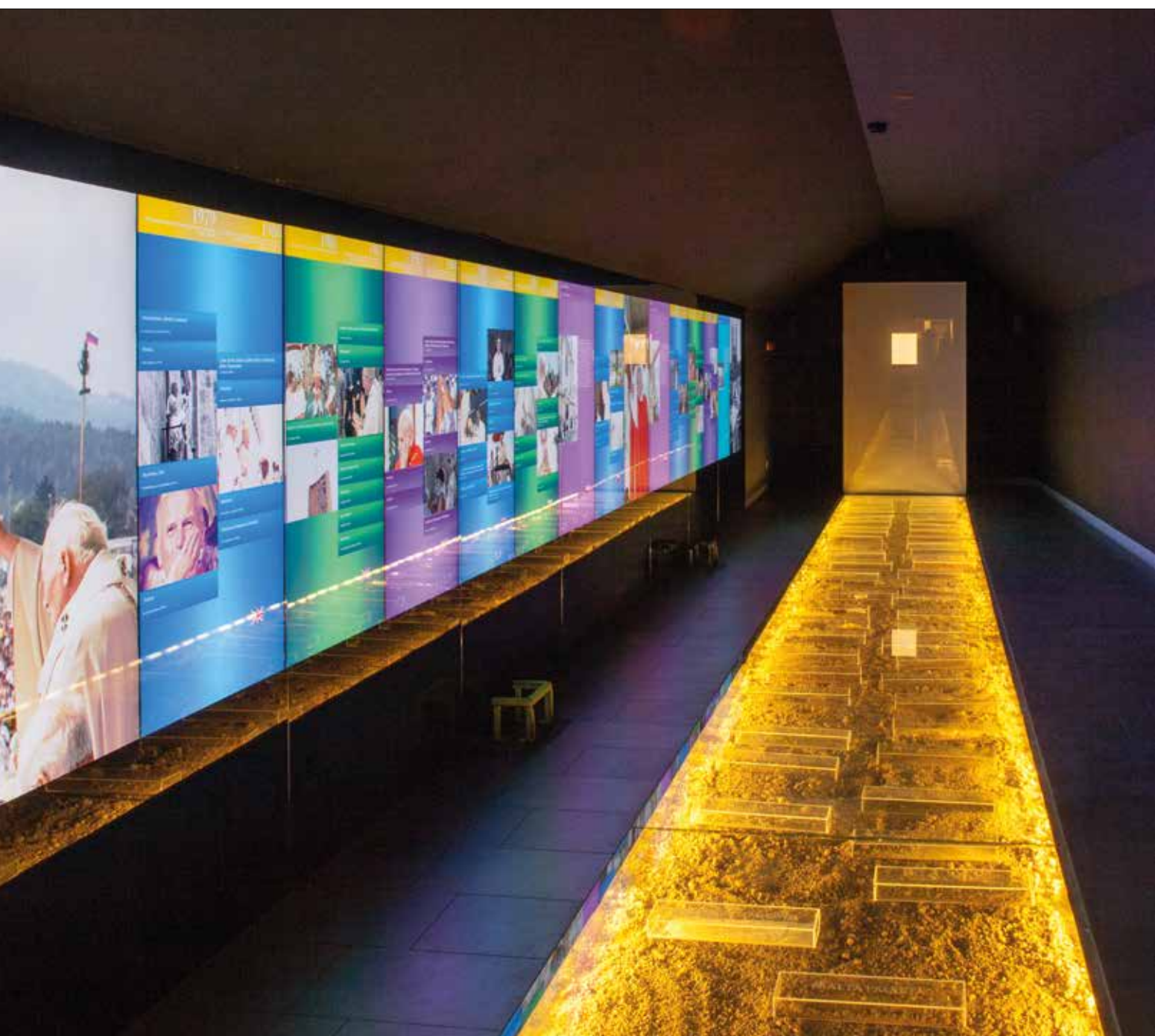
2

3

4

1

WADOWICE – MUZEUM DOM RODZINNY

1. Sala poświęcona 104 papieskim pielgrzymkom. Na multimedialnym ekranie można obejrzeć zdjęcia z podróży papieża, a w kasetach w podłodze umieszczono ziemię z tych miejsc.

2. Plaskorzeźby ze scenami biblijnymi na replice Drzwi Świętych z bazyliki św. Piotra w Watykanie.

3. Z prawej strony duszpasterstwo akademickie z okresu krakowskiego, a z lewej papieskie Światowe Dni Młodzieży.

4. Ekspozycja prezentująca okres okupacji niemieckiej, gdy Karol Wojtyła pracował jako robotnik w kamieniołomie na Zakrzówku.

2

3

4

SZLAKI PAPIESKIE

4

SŁOWO WSTĘPNE

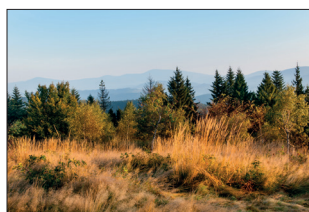
6

WADOWICE

Wadowicki szlak Karola Wojtyły

30

BESKID MAŁY

Wadowice – Leskowiec

42

BESKID ŻYWIECKI

Skawica Górna – Zubrzyca Górna

56

KRAKÓW

Krakowski szlak Karola Wojtyły

84

PŁASKOWYŻ DRABOŻA

Salwator – Kalwaria Zebrzydowska

98

PODHALE

Zakopane – Ludźmierz

110

TATRY

Jaszczurówka – Stara Roztoka
Morskie Oko – Zakopane Księżówka
Siwa Polana – Dolina Jarząbca

<p>PIENINY Krościenko nad Dunajcem – Sromowce Wyżne-Kąty Spływ Dunajcem</p>		136
<p>GORCE Kowaniec (Nowy Targ) – Rzeki</p>		150
<p>BESKID SADECKI Stary Sącz – Krościenko nad Dunajcem</p>		162
<p>BIESZCZADY Zagórz – Komańcza Komańcza – Cisna Pszczeliny – Ustrzyki Górne Rudawka Rymanowska</p>		174
<p>SUDETY Bolesławiec – Świebodzice</p>		200
<p>POJEZIERZE DRAWSKIE Czaplinek – Młynowo</p>		224
<p>BORY TUCHOLSKIE Nowa Brda – Myłof – Woziwoda</p>		238
<p>MAZURY I SUWALSZCZYNA Ełk – Wigry Stary Folwark – Augustów</p>		252